VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld, .. xxxx 2026

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Buitenlandse Zaken over de Voortgangsrapportage 2024-2025 Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid (Kamerstuk 26150, nr. 247).

De op 23 september 2026 aan de minister toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de minister bij brief van … toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Klaver

De adjunct-griffier van de commissie,
Muller

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
Vragen en opmerkingen van de leden D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden PVV-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden SP-fractie

II Antwoord / Reactie van de minister

III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voortgangsrapportage 2024-2025 van het vierde Nationaal Actieplan 1325 Vrouwen, Vrede en Veiligheid (NAP1325-IV). Deze leden hebben hierover de volgende vragen en opmerkingen.

Straffeloosheid en de internationale rechtsorde
De leden van de D66-fractie onderschrijven de noodzaak om straffeloosheid voor ernstige mensenrechtenschendingen en internationale misdrijven tegen te gaan, zeker nu de op regels gebaseerde internationale rechtsorde onder toenemende druk staat en wereldleiders in toenemende mate bereid blijken op grote schaal geweld tegen groepen weerloze burgers te plegen. Het kabinet geeft aan zich actief in te zetten voor het bestrijden van internationale straffeloosheid. Deze leden hebben deze week kennisgenomen van het Amerikaanse voorstel om het Internationaal Strafhof (ICC) als geheel te sanctioneren. Deelt de minister de opvatting van deze leden dat dergelijke sancties een zeer krachtige publieke reactie rechtvaardigen, waaronder in ieder geval een oproep aan de Europese Commissie om de EU Blocking Statute in te roepen? Zo nee, waarom niet?

1. Antwoord van het kabinet
Hoewel het Hof gesanctioneerd is, geldt er een algemene uitzondering, een zogeheten general license, waarmee tot 7 april 2027 alle transacties zijn toegestaan die gebruikelijk en noodzakelijk zijn voor het voortzetten of afwikkelen (‘maintain or wind down’) van activiteiten, contracten of andere overeenkomsten waarbij het Internationaal Strafhof is betrokken. Deze periode is bedoeld voor de dialoog met de VS, het kabinet wil deze ruimte serieus verkennen. De Commissie heeft - op verzoek van Nederland - herbevestigd dat het Blocking Statute gereed staat voor gebruik wanneer dit noodzakelijk is om het functioneren van het Hof te beschermen. De minister van Buitenlandse Zaken bracht dit op tijdens de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) van 12 oktober jl. Het verslag hiervan is aan uw Kamer verstuurd. We hebben de Europese Commissie eveneens opgeroepen haar eigen coördinerende rol ten volle te spelen v.w.b. de bescherming van het Hof en de mitigatie van sancties, specifiek richting Europese bedrijven opdat zij hun dienstverlening richting het Hof kunnen continueren. De Europese Commissie onderstreepte tijdens de RBZ van 12 oktober jl. dat de zes maanden periode inderdaad gebruikt dient te worden voor mitigerende maatregelen, diversificatie van dienstverleners en dialoog. Daar wordt nu op ingezet.

Samenwerking met het maatschappelijk middenveld
Zij lezen dat de structurele samenwerking met het maatschappelijk middenveld in de uitvoering en verdere ontwikkeling van de Women, Peace and Security (WPS)-agenda kenmerkend is voor de Nederlandse inzet. De leden van de D66-fractie onderschrijven dat deze agenda niet zonder het maatschappelijk middenveld tot stand kan komen en hechten grote waarde aan het onvervangbare werk dat Nederlandse ngo's en de organisaties waarmee Nederland samenwerkt hierin verrichten. Kan het kabinet nader toelichten hoe deze samenwerking concreet wordt vormgegeven, en wat hierin verandert ten opzichte van de inzet van het vorige kabinet?

2. Antwoord van het kabinet
De samenwerking met het maatschappelijk middenveld is vanaf het begin binnen het vierde Nationaal Actieplan 1325 (NAP 1325-IV) structureel vormgegeven. Ruim 70 maatschappelijke organisaties zijn ondertekenaar en werken met de betrokken ministeries samen aan de implementatie en monitoring van het actieplan. Tegelijkertijd kiest dit kabinet hierbij een andere koers dan het vorige kabinet. Dit kabinet ziet het als prioriteit om de relatie met het maatschappelijk middenveld te versterken en het maatschappelijk middenveld te positioneren als partner in het beleid voor democratie, vrijheden en goed bestuur. Deze koers wordt ook financieel ondersteund: in de ontwerpbegrotingen van BZ en BHOS 2027 zijn hiervoor middelen vrijgemaakt.

Lokaal eigenaarschap en de VN Peacebuilding Commission
De leden van de D66-fractie lezen dat Nederland zich als lid van de UN Peacebuilding Commission (2025-2026) inzet voor een mensgerichte en lokaal-geleide benadering van vredesopbouw, waarbij lokale gemeenschappen eigenaarschap hebben over vredesprocessen. Deze leden onderschrijven het belang van deze benadering en hechten eraan dat vrouwen hierin een bijzondere rol krijgen. Op welke concrete wijze zorgt de minister ervoor dat vrouwen een specifieke rol toebedeeld krijgen bij het bevorderen van lokaal eigenaarschap?

3. Antwoord van het kabinet
Een van de prioriteiten van het Nederlandse lidmaatschap van de Peacebuilding Commission (PBC) is nationaal en lokaal geleide vredesopbouw. Daarbij staan vrouwen en jongeren centraal. Nederland spreekt zich als lid van de PBC geregeld uit voor het belang van de inclusie van vrouwen bij het bevorderen van lokaal eigenaarschap. Dat gebeurt onder meer wanneer landensituaties en nationale preventie strategieën worden besproken met de autoriteiten van de desbetreffende landen. Daarnaast wordt hier aandacht op gevestigd via thematische sessies over o.a. Women, Peace and Security die plaatsvinden in de Peacebuilding Commission. Ook heeft het kabinet de AVVN High Level Week in New York in september jl. aangegrepen om zich hiervoor uit te spreken in een ministeriële bijeenkomst van de Peacebuilding Commission.

En op welke wijze draagt de samenwerking binnen de UN Peacebuilding Commission hier bij aan betere resultaten?

4. Antwoord van het kabinet
De Peacebuilding Commission heeft onder andere een ondersteunende rol bij de ontwikkeling van nationale preventie strategieën. Dit gebeurt op vrijwillige basis met landen die zich hiervoor aanmelden. Binnen de Peacebuilding Commission worden onder meer kennis en *best practises* gedeeld met landen, en worden ook verschillende partners bij elkaar gebracht om de doelen van een land te ondersteunen. Naast PBC leden kan gedacht worden aan financiële instellingen, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van VN-instellingen en programma's zoals het Peacebuilding Fund. Door het politieke niveau en kennis- en ontwikkelingspartners bij elkaar te brengen kunnen ambities worden omgezet in beleid en programma's met concrete doelstellingen.

Zij constateren voorts dat VN-instituties onder toenemende druk staan, mede door het terugtrekken van financiering door de Verenigde Staten. Heeft dit gevolgen voor de organisaties waarmee Nederland op het terrein van de vrouwenagenda samenwerkt?

5. Antwoord van het kabinet
Met name VN-organisaties die afhankelijk zijn van vrijwillige bijdragen staan onder financiële druk. Voor de agenda ter bevordering van vrouwenrechten zijn vooral UNFPA, UN Women, UNICEF en de WHO relevant. De Amerikaanse financieringsbesluiten raken onder meer programma's op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, moederzorg, de bestrijding van gendergerelateerd geweld en de positie van meisjes en vrouwen. Nederland volgt de gevolgen van het beëindigen van Amerikaanse financiering en zet zich, samen met andere donoren, in voor continuïteit van programma's. Nederland blijft daarnaast investeren in organisaties die op dit terrein actief zijn, onder andere via FemFocus als onderdeel van het subsidiebeleidskader voor ondersteuning van maatschappelijke organisaties.

Op welke manier voorkomt het kabinet dat lokale gemeenschappen hiervan alsnog de dupe worden?

6. Antwoord van het kabinet
De inspanningen van dit kabinet zijn gericht op behoud, implementatie en versterking van internationale afspraken op het gebied van vrouwenrechten, gendergelijkheid en SRGR. Hiertoe zijn in de BHOS-begroting 2027 extra middelen beschikbaar gesteld. Daarbij blijft Nederland inzetten op lokale vrouwenrechtenorganisaties en maatschappelijke organisaties. Via het Focus-kader is hiervoor in totaal 600 miljoen euro beschikbaar voor 2026–2030. Daarnaast worden in 2027 vanuit de BHOS-begroting via het programma Leading from the South meer dan 300 lokale vrouwenrechtenorganisaties en mensenrechtenverdedigers ondersteund. Daarmee wordt bijgedragen aan een sterk lokaal maatschappelijk middenveld dat vrouwen zelf een stem en handelingsperspectief geeft.

<u>Vrouwen bij Defensie</u>
De leden van de D66-fractie spreken grote waardering uit voor de rol van vrouwen binnen Defensie en waarderen de inzet om dit aandeel te laten groeien. Deze leden lezen dat Defensie zich blijft inzetten om uiterlijk in 2030 een aandeel van 30% vrouwelijk personeel te bereiken. Op welke concrete manieren wil het kabinet zich de komende periode blijven inzetten om deze doelstelling te behalen?

7. Antwoord van het kabinet
Defensie heeft een versterkt plan opgesteld om het aandeel vrouwen binnen de organisatie te verhogen naar 30 procent, met specifieke aandacht voor instroom, behoud en doorstroom. Om deze doelstelling te bereiken, wordt een programma uitgevoerd waarbij de verschillende defensieonderdelen en hun leidinggevenden een belangrijke rol spelen in de verdere uitwerking en uitvoering. Het programma richt zich niet alleen op aantallen en percentages, maar ook nadrukkelijk op de organisatiecultuur en de randvoorwaarden die nodig zijn om ervoor te zorgen dat vrouwen zich veilig, erkend en gewaardeerd voelen binnen de organisatie.

Worden hiertoe bijvoorbeeld gerichte campagnes ondernomen?

8. Antwoord van het kabinet
Er wordt gerichte arbeidsmarktcommunicatie ingezet om de instroom van vrouwen te verhogen. Daarnaast wordt ingezet op behoud en doorstroom van vrouwen, met een focus op vrouwelijke militairen. De start van de implementatie van het plan is voorzien eind 2026, begin 2027.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de ministers van Buitenlandse Zaken en van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 24 augustus 2026 inzake de Voortgangsrapportage 2024-2025 van het vierde Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid (NAP1325-IV), alsmede van de bijbehorende interdepartementale rapportage. Deze leden leggen graag een aantal vragen voor aan de betrokken bewindspersonen.

Defensie
De leden van de VVD-fractie hechten aan een inzetgerede en schaalbare krijgsmacht die zich primair richt op afschrikking en bondgenootschappelijke verdediging. Gezien de huidige dreiging en personele uitdagingen kan het ministerie van Defensie het zich niet veroorloven om de helft van het maatschappelijk talentpotentieel onbenut te laten. Daarnaast wijzen deze leden erop dat gemengde teams in de praktijk bijdragen aan een beter situationeel bewustzijn en een grotere effectiviteit tijdens militaire operaties, onder meer bij inlichtingenverzameling en het contact met lokale gemeenschappen in inzetgebieden.

In de Defensienota 2024 is het streven vastgelegd dat de defensieorganisatie in 2030 voor ten minste 30% uit vrouwen bestaat. Deze leden constateren dat het totale aandeel vrouwen per 1 januari 2026 is gestegen naar 19,8%, maar dat het percentage vrouwelijke beroepsmilitairen blijft steken op 13% en in militaire topfuncties op 11,5%. Welke hoofdoorzaken liggen ten grondslag aan het feit dat de doorstroom bij beroepsmilitairen achterblijft bij de algehele groei van het personeelsbestand?

9. Antwoord van het kabinet
Uit onderzoeken is gebleken dat de combinatie van werk en gezin, het gebrek aan passende voorzieningen en een organisatiecultuur die van oudsher nog sterk masculien van aard is, vertrekredenen zijn voor vrouwelijke militairen. Deze uitkomsten zijn leidend voor de maatregelen in het plan voor 30 procent vrouwen. De maatregelen zijn gericht op randvoorwaarden voor verhoogde instroom, behoud, doorstroom en communicatie. Het gaat daarbij zowel om voorzieningen, zoals kleding en uitrusting, als om cultuur en leiderschap door middel van voorbeeldgedrag.

Acht het kabinet de doelstelling van 30% in 2030 voor operationele beroepsmilitairen onder het huidige instroomtempo nog haalbaar, en welke gerichte maatregelen worden genomen om uitval tijdens de opleiding te voorkomen?

10. Antwoord van het kabinet
De doelstelling van 30 procent heeft betrekking op alle vrouwen: beroepsmilitairen, reservisten en burgers. Het aandeel vrouwelijke beroepsmilitairen zal in 2030 nog niet op 30 procent uitkomen, maar zal op basis van de genomen maatregelen wel een groei laten zien wat bijdraagt aan de organisatie brede doelstelling van 30 procent. De specifieke maatregelen om uitval in de opleiding te voorkomen zijn onderdeel van het programma dat zich nadrukkelijk richt op de cultuur en randvoorwaarden, ook in het opleidingstraject. Een concreet voorbeeld is het programma Athena Force dat vrouwen helpt door te stromen via de zwaarste opleidingen binnen de krijgsmacht naar een functie binnen een speciale operatie eenheid.

Voorts verwelkomen zij dat er inmiddels 1.500 speciale scherfwerende vesten voor vrouwelijke militairen beschikbaar zijn gesteld voor missies zoals EUFOR Althea, NMI en eFP in Litouwen. De rapportage merkt echter op dat het ministerie van Defensie hier lange tijd te weinig aandacht voor heeft gehad. Waarom heeft de verwerving van deze basisuitrusting zo lang op zich laten wachten, en kan de minister toezeggen dat belemmeringen in de beschikbaarheid van passende kleding en beschermingsmiddelen nu zijn weggenomen?

11. Antwoord van het kabinet
Er is in het algemeen te weinig rekening gehouden met de specifieke behoeften van vrouwelijke militairen, waarschijnlijk doordat zij een minderheid vormen, van wie werd verwacht dat zij zich aanpasten aan de (mannelijke) meerderheid. Dat is uiteraard geen excuus, hooguit een verklaring. Inmiddels is het besef aanwezig dat het voor de effectiviteit van de hele krijgsmacht noodzakelijk is om rekening te houden met specifieke behoeften van vrouwen. Dat geldt niet alleen voor scherfvesten: voor alle militaire kleding en uitrusting wordt nu gewerkt aan artikelen die aansluiten bij de lichaamsbouw en behoeften van vrouwen.

Het Defensie Actieplan 1325 (DAP 1325) wordt momenteel herschreven om beter aan te sluiten bij de hernieuwde focus op Deterrence and Defence, met verschijning in het eerste kwartaal van 2026. Kan de bewindspersoon toelichten welke operationele lessen uit recente grootschalige oefeningen, zoals Bastion Lion 2025, in dit nieuwe plan worden meegenomen?

12. Antwoord van het kabinet
Bij de herziening van het Defensie Actieplan 1325 staat de verdere integratie van een genderperspectief binnen alle drie de hoofdtaken van Defensie centraal, waaronder Deterrence and Defence. Een van de doelstellingen is om relevante lessen en ontwikkelingen uit actuele conflicten waar mogelijk te verwerken in scenario's voor grootschalige oefeningen, zoals Bastion Lion. Deze oefeningen worden benut om eenheden daadwerkelijk met het genderperspectief te laten werken. Zo wordt in dergelijke scenario's bijvoorbeeld aandacht besteed aan *Conflict-Related Sexual Violence* (CRSV) of gendergerelateerde desinformatiecampagnes. De integratie van het genderperspectief in dergelijke grootschalige oefenscenario's is nog in ontwikkeling en wordt verder uitgebouwd.

Tevens valt deze leden op dat onder Strategisch Doel 3 de modules Conflict Related Sexual Violence (CRSV) en Sexual Exploitation and Abuse (SEA) weliswaar zijn ingebed in missiegerichte opleidingen voor VN-missies, maar dat dit voor overige missies nog moet gebeuren. Waarom ontbreekt deze integratie tot op heden bij reguliere NAVO-uitzendingen, en op welke termijn wordt deze voorbereiding voor álle operationeel uitzendbare eenheden verplicht gesteld?

13. Antwoord van het kabinet
Voor de voorbereiding op VN-missies hebben de Verenigde Naties een gestandaardiseerd trainingspakket ontwikkeld en ter beschikking gesteld aan landen voor gebruik in hun missiegerichte opleidingen. In dit pakket zijn specifieke modules opgenomen over onder andere *Conflict-Related Sexual Violence* (CRSV), *Sexual Exploitation and Abuse* (SEA), mensenhandel en *Protection of Civilians*. Ook de NAVO kent beleid en trainingsvereisten op het gebied van CRSV en SEA. Anders dan de VN beschikt de NAVO echter niet over een vergelijkbaar gestandaardiseerd trainingspakket dat door de lidstaten rechtstreeks kan worden gebruikt voor de missiegerichte opleiding. In de missiegerichte opleiding van alle missies, waaronder NAVO-missies, besteedt Defensie aandacht aan het Genderperspectief in Militaire Operaties (GMO). Hierbij wordt ingegaan op de verschillende effecten van conflicten, crises en militaire inzet op vrouwen, mannen, jongens en meisjes. Specifieke modules over CRSV en SEA zijn hierin nog niet structureel ingebed. Het verder ontwikkelen en structureel integreren van specifieke modules over onder andere CRSV en SEA maakt onderdeel uit van het nieuwe Defensie Actieplan 1325 dat loopt tot en met 2027. Dit past binnen de bredere doelstelling van het DAP om het genderperspectief verder te integreren in relevante opleidingen, trainingen en oefeningen en daarmee duurzaam te verankeren in de voorbereiding op operationele inzet. De verdere uitwerking en implementatie hiervan vindt plaats gedurende de looptijd van het nieuwe DAP 1325.

<u>Accountability en bestrijding van straffeloosheid</u>
De leden van de VVD-fractie steunen de inzet van het kabinet om straffeloosheid voor oorlogsmisdrijven, misdrijven tegen de menselijkheid en conflict-gerelateerd seksueel geweld hard aan te pakken. Seksueel geweld wordt in moderne conflicten stelselmatig ingezet als oorlogswapen om bevolkingsgroepen te intimideren en te verdrijven.

Deze leden verwelkomen het besluit dat Nederland toetreedt tot de internationale alliantie om seksueel geweld in conflict te voorkomen (PSVI) en de regionale aanklagersconferentie in Nairobi in oktober 2026 mede ondersteunt. Welke concrete afspraken wil het kabinet daar maken om grensoverschrijdende bewijsgaring te verbeteren en opsporingsbevelen internationaal effectiever te handhaven?

14. Antwoord van het kabinet
Vermeende internationale misdrijven, waaronder conflict-gerelateerd seksueel geweld, vragen om gedegen en onafhankelijk onderzoek. Nederland financierde daarom de regionale aanklagersconferentie in Nairobi. De conferentie was gericht op de versterking van kennis en expertise van aanklagers en niet op het maken van afspraken. Aanklagers uit verschillende Afrikaanse landen deelden ervaringen met onderzoek en vervolging van CRSV, en bespraken knelpunten. De Kamer wordt zoals toegezegd separaat over de

uitkomsten geïnformeerd. Vervolging en berechting van internationale misdrijven is in eerste instantie aan de betrokken staten. De internationale gemeenschap komt in beeld als een staat daartoe niet bereid of niet in staat is. Nederland steunt daarnaast bestaande bewijsgarings- en accountabilitymechanismen, zoals het ICC, fact-finding missions en commissions of inquiry.

De rapportage meldt dat de EU sancties heeft ingesteld tegen de leider van de Rapid Support Forces, Abdelrahim Hamdan Dagalo, vanwege systematisch seksueel en gendergerelateerd geweld in Soedan. Welke diplomatieke stappen zet het kabinet binnen de EU om de sluitende handhaving van deze sancties door alle lidstaten te bewaken en omzeiling tegen te gaan?

15. Antwoord van het kabinet
Het kabinet is voorstander van versterkte Europese naleving en wil dat de Commissie hier prioriteit aan geeft. Nederland spreekt zich daarom op meerdere niveaus in EU-overleggen uit over het belang van effectieve sanctienaleving en handhaving. Het kabinet ziet samenwerking en coördinatie tussen EU lidstaten en de EU-instellingen als cruciaal om te bewerkstelligen dat overeengekomen sancties goed worden nageleefd en gehandhaafd en dat er sprake is van een gelijk speelveld. Dit geldt voor alle EU-sanctieregimes, ook de sancties ingesteld in het licht van de situatie in Soedan. Nederland heeft in het non-paper EU sanctiecapaciteit en omzeiling[1] verschillende ideeën opgenomen om deze samenwerking te versterken. Hierin wordt onder meer ingezet op harmonisatie van regels, ondersteuning van bedrijven en centrale informatieanalyse en -voorziening. De inzet van het non-paper wordt door meerdere lidstaten en de Commissie gesteund.

Ziet het kabinet aanleiding om vergelijkbare sancties voor te stellen tegen commandanten in andere conflictgebieden die seksueel geweld als tactiek inzetten? Deze leden denken hierbij concreet aan personen betrokken bij de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en de onderdrukking van demonstranten in Iran.

16. Antwoord van het kabinet
Nederland is voorstander van de uitbreiding van sancties gerelateerd aan ernstige mensenrechtenschendingen, dus ook gerelateerd aan CRSV, en vraagt hier actief aandacht voor conform motie van het lid Rajkowski c.s. (32735-439). Nederland draagt bij aan sanctieregimes, die mede tot doel hebben de druk op daders op te voeren en hen ter verantwoording te roepen. Sancties worden in EU-verband besloten. Op de specifieke invulling kan het kabinet niet vooraf ingaan.

Op nationaal niveau spreken deze leden hun waardering uit voor het Openbaar Ministerie en het Team Internationale Misdrijven (TIM) bij het vervolgen van verdachten voor slavernij en seksueel geweld als misdrijven tegen de menselijkheid in relatie tot Syrië. Beschikken het TIM en de rechtspraak over voldoende capaciteit en specialistische middelen om deze complexe dossiers tot een succesvol vonnis te brengen zonder dat de reguliere opsporing in de knel komt?

[1] Kamerstuk 36600-V-52.

17. Antwoord van het kabinet
De opsporing en vervolging van internationale misdrijven vergen specialistische expertise en langdurige inzet. Het cluster Internationale Misdrijven van het Landelijk Parket en het Team Internationale misdrijven binnen de politie beschikken over gespecialiseerde rechercheurs, officieren van justitie en juridische ondersteuning met ruime ervaring op dit terrein. Door deze inzet bij speciale teams te beleggen, concurreren deze taken in principe niet met andere werkzaamheden binnen de opsporing. Wel is het zo dat het TIM ondersteuning biedt aan andere teams (bijvoorbeeld bij grote acties waarvoor veel capaciteit nodig is), maar dit geldt ook voor andere (gespecialiseerde) teams. De inzet van de beschikbare capaciteit wordt door beide teams zorgvuldig gedaan. Binnen de rechtspraak is de expertise ook geborgd. De rechtbank Den Haag en het gerechtshof Den Haag beschikken over gespecialiseerde strafkamers voor internationale misdrijven, waarbij interne kenniscentra de rechters, raadsheren en juridisch medewerkers op de hoogte houden van rechterlijke uitspraken, leeractiviteiten en andere ontwikkelingen op het gebied van internationale misdrijven in binnen- en buitenland. Diverse strafzaken konden de afgelopen jaren naar de rechter worden gebracht.

<u>Doelmatigheid van internationale fondsen en beleidssturing</u>
De leden van de VVD-fractie hechten aan een doelmatige besteding van publieke middelen voor internationale stabiliteit en vrede. Nederland draagt jaarlijks met €20,5 miljoen ongeoormerkt bij aan het VN Peacebuilding Fund (PBF). Uit de rapportage blijkt dat het aandeel van de PBF-investeringen dat naar gendersensitieve projecten gaat, is gedaald van 43% in 2024 naar 38% in 2025. Hoe verklaart het kabinet deze daling bij een gelijkblijvende Nederlandse bijdrage, en welke sturingsmechanismen hanteert Nederland richting het fonds om te borgen dat gestelde doelstellingen overeind blijven bij ongeoormerkte financiering?

18. Antwoord van het kabinet
Het VN Peacebuilding Fund heeft als doel om jaarlijks minimaal 30 procent van PBF-investeringen te alloceren aan investeringen in initiatieven die de rol van vrouwen in vredesopbouw versterken. Dit doel is in 2025 voor het negende jaar op rij ruim behaald. Het aandeel investeringen in gendersensitieve projecten was lager in 2025 ten opzichte van 2024 omdat landen minder aanvragen deden onder *Priority window 3: Fostering Inclusion through Women and Youth Empowerment*. Het doel is desondanks gehaald omdat het versterken van de rol van vrouwen in vredesopbouw ook bij projecten onder andere *priority windows* een belangrijke en dwarsdoorsnijdende prioriteit is. De Nederlandse bijdrage is ongeoormerkt en de allocatie van projecten binnen het VN Peacebuilding Fund is vraaggestuurd. Nederland stuurt op het halen van gestelde doelstellingen via het beoordelen van rapportages, bilaterale gesprekken op ambtelijk en politiek niveau en via inbreng in multilaterale fora. Daarin trekt het kabinet gezamenlijk op met gelijkgestemde donoren op dit onderwerp. Het versterken van de rol van vrouwen in vredesopbouw blijft een belangrijke prioriteit voor Nederland binnen de VN-inzet op vredesopbouw. Het kabinet zal deze prioriteit ook blijven uitdragen, bijvoorbeeld richting de nieuwe strategie van het VN Peacebuilding Fund voor de periode 2027-2031.

Onder het nieuwe kader Focus / Femfocus (2026-2030) start een nieuw vijfjarig financieringsinstrument van circa €40 miljoen voor de ondersteuning van vrouwenorganisaties in

(post)conflictlanden. Welke eisen stelt het ministerie aan uitvoerende organisaties om administratieve overhead te beperken, zodat middelen direct ten goede komen aan effectieve lokale grassroots-initiatieven?

19. Antwoord van het kabinet
Onder Focus / FemFocus (2026–2030) zijn de financieringsmodellen vereenvoudigd en het aantal tussenlagen beperkt, zodat administratieve lasten dalen en middelen zo direct mogelijk bij lokale vrouwenorganisaties terechtkomen. Per regio is er daarom één subsidieontvanger (support partner), die rechtstreeks doorfinanciert naar lokale maatschappelijke organisaties die de activiteiten uitvoeren. Binnen dit financieringsconstruct hanteert het ministerie duidelijke financiële kaders voor beheer- en overheadkosten, zodat middelen zo doelmatig mogelijk worden besteed. Daarnaast zijn monitoring, evaluatie en leren versimpeld: er is een beperkt aantal overkoepelende Focus-indicatoren (door partners aangevuld met enkele programma-specifieke indicatoren) en het ministerie voert centraal een baseline en mid-term evaluatie uit, zodat dit niet ten laste komt van de partners.

Tevens ontbreken in de rapportage de kwantitatieve resultaten over 2025 voor de programma's COMPASS en PROMIS inzake de aanpak van mensensmokkel en mensenhandel. Kan de minister toelichten wanneer deze prestatiecijfers aan de Kamer worden voorgelegd?

20. Antwoord van het kabinet
Ja. Resultaten worden toegelicht in de volgende voortgangsbrief Samen tegen mensenhandel, die voor het kerstreces met de Kamer gedeeld zal worden.

Tot slot richt het ministerie van Buitenlandse Zaken een Mediation Support Unit op om conflictbemiddeling te versterken en de deelname van vrouwen aan vredesprocessen te bevorderen. Wat zijn de formatie-omvang, het budget en de taakafbakening van deze nieuwe eenheid, en aan de hand van welke meetbare criteria wordt de effectiviteit van deze unit geëvalueerd?

21. Antwoord van het kabinet
De Mediation Support Unit is recent opgericht en vervult een faciliterende en ondersteunende rol op de Nederlandse inzet op conflictbemiddeling en versterkt de wisselwerking tussen formele en informele diplomatieHet gaat daarbij niet om extra formatie, maar om een efficiëntere en meer gerichte manier van samenwerken. In deze startfase wordt ook gewerkt aan een strategie voor monitoring, evaluatie en leren aan de hand van meetbare criteria.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vinden de positie van vrouwen in relatie tot vrede en veiligheid ontzettend belangrijk. Mannen én vrouwen zouden, zonder onderscheid, voor onze vrede en veiligheid moeten zorgen en niet geremd mogen worden om daar een positieve bijdrage aan te leveren.

Dat betekent volgens deze leden niet dat je het verbeteren van de positie van vrouwen met duur beleid kunt bewerkstelligen en doordrukken, waar ook ter wereld. Iets wat het kabinet wél probeert te doen tegen beter weten in. Zo maken de leden althans op uit de stukken.

Natuurlijk vinden de leden van de PVV-fractie ook dat de positie van vrouwen wereldwijd verbeterd kan worden, maar deze leden zien bij de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid-agenda, dat vooral maatschappelijke organisaties en de bureaucratie daarvan profiteren, maar niet de vrouwen zelf. Deze leden zien namelijk dat sinds het aannemen van VN-resolutie 1325 (op 31 oktober 2000) de internationale veiligheidssituatie alleen maar achteruit is gehold, wat slecht uitpakt voor vrouwen wereldwijd.

Vanwege de ineffectiviteit van het beleid zijn deze leden tegen het Women, Peace, Security-subsidiebeleidskader Femfocus, dat de belastingbetaler tientallen miljoenen euro's gaat kosten maar weinig zal opleveren. Deze subsidiepot zal vooral coaches, maatschappelijke organisaties, ambtenaren (diplomaten), beleidsadviseurs, toezichthouders en VN-organen financieel ondersteunen en druk bezighouden, zodat al deze actoren trots kunnen vermelden dat ze "goed bezig zijn" voor vrouwen.
Rond VN-resolutie 1325 is een ongekende hulpindustrie opgebouwd, zo zien deze leden.

In de beslisnota staat vermeld dat maar liefst 70 maatschappelijke organisaties zich bezighouden met de implementatie van VN-resolutie 1325 over de rol van vrouwen in vrede- en veiligheidsvraagstukken. Vindt de minister dat ook niet een tikkeltje overdreven?

22. Antwoord van het kabinet
Overheid, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties kunnen het NAP 1325-IV ondertekenen en zich daarmee verplichten bij te dragen aan een of meer uitkomsten van het NAP 1325-IV. Deze ondertekenaars vormen het Nederlandse NAP 1325-IV partnerschap. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van NAP 1325-IV. Binnen het partnerschap behoudt elke NAP 1325-partner eigen verantwoordelijkheid om op basis van het eigen mandaat resultaten te boeken met betrekking tot de specifieke NAP 1325-IV-uitkomsten. Dit unieke partnerschap vergroot het effect van het nationaal actieplan en verbreedt de steun voor de verwezenlijking van de WPS-agenda.

Kan de minister een compleet overzicht geven van alle 70 betrokken maatschappelijke organisaties en hoeveel subsidiegeld elk van hen reeds heeft ontvangen?

23. Antwoord van het kabinet
Een overzicht van de betrokken organisaties is te vinden op de website van het NAP1325-IV.[2] De maatschappelijke organisaties ontvangen als ondertekenaar geen subsidiegeld voor de uitvoering van het NAP 1325-IV.

En kan de minister ook een overzicht delen van (zo mogelijk per organisatie en anders in ieder geval in totaal voor alle organisaties) hoeveel geld het kabinet de komende jaren beoogt uit te keren uit het Femfocus-subsidiepotje?

[2] Zie www.nap1325.nl.

24. Antwoord van het kabinet
Vanuit FemFocus wordt de komende vijf jaar 210 miljoen euro uitgekeerd verdeeld over 8 zogenaamde 'support partners' die in de uitvoering uitsluitend met lokale maatschappelijke werken (in-country partners).

Het valt de leden van de PVV-fractie verder op dat het Nederlandse beleid zich vooral richt op landen (zoals Soedan) waar de positie van vrouwen erbarmelijk slecht is door diepgewortelde culturele en religieuze tradities. Grondoorzaken die je niet weg kunt poetsen met subsidiegeld, trainingsprogramma's en genderadviseurs. Is dat de reden dat er in de voortgangsrapportage zoveel wollig taalgebruik toegepast wordt? Zoals bij voorbeeld in de volgende passage (p. 6): "*De effectiviteit van het programma in de Palestijnse Gebieden komt tot uiting in de bijdrage ervan aan veranderingen in bewustzijn, begrip en erkenning van gendergerelateerd geweld, kennis over rechten en toegang tot hulp voor vrouwen, meisjes, jongeren en mannen in Gaza, de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem. Deze veranderingen verliepen niet lineair of uniform, maar kwamen tot stand via dialoog, reflectie en collectieve betrokkenheid binnen contexten die worden gekenmerkt door angst, de normalisering van schadelijk gedrag en een beperkte maatschappelijke ruimte."*

25. Antwoord van het kabinet
De voortgangsrapportage wordt opgesteld aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren waarmee de voortgang, resultaten en waar mogelijk de impact van de inzet worden gevolgd en inzichtelijk gemaakt. Dit biedt het uitgangspunt voor het gebruikte taalgebruik.

De leden van de PVV-fractie vinden het in het bijzonder ridicuul dat het kabinet tijd, geld en energie besteedt aan vrouwenprogramma's voor Palestijnen. Dat een Nederlandse genderadviseur – volgens de rapportage - de gender units van de veiligheidsdiensten van de Palestijnse Autoriteit ondersteunde is gewoonweg bizar. We hebben het hier namelijk over dezelfde 'Palestijnse Autoriteit' die terroristen, die weerloze vrouwen hebben vermoord, beloont door het 'pay-for-slay' principe. Het gaat ook om dezelfde autoriteit die vrouwonvriendelijke shariawetgeving toepast en die weigerde te veroordelen dat tijdens de terreuraanval van Hamas op 7 oktober 2023 enorme aantallen vrouwen werden vermoord, gegijzeld en verkracht. Heeft de minister echt niet in de gaten dat de Palestijnse Autoriteit 'vrouwenrechten' vooral inzet voor het verwerven van internationale legitimiteit en nauwelijks voor de vrouwen zelf? Deze leden vragen de minister daarom om geen cent subsidie meer te geven aan organisaties die zogenaamd bezig zijn met het verbeteren van de positie van vrouwen in de Palestijnse gebieden.

26. Antwoord van het kabinet
Ten aanzien van subsidieverlening wijst het kabinet erop dat binnen het WPS-partnerschapsprogramma 2021–2025, gefinancierd vanuit het subsidiebeleidskader Versterking Maatschappelijk Middenveld (VMM) in de Palestijnse Gebieden, werd samengewerkt met maatschappelijke organisaties en organisaties van en voor vrouwen. De inzet was gericht op het versterken van de positie, veiligheid, participatie en zeggenschap van vrouwen. Via deze samenwerking met het maatschappelijk middenveld werden vrouwen zelf en organisaties die hun belangen vertegenwoordigen rechtstreeks bereikt en ondersteund. Het beeld dat het programma de Palestijnse Autoriteit internationale

legitimiteit zou verschaffen, doet daarmee geen recht aan de wijze waarop het programma was ingericht en uitgevoerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Voortgangsrapportage 2024-2025 van het Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Deze leden hebben hier enkele vragen bij.

Zij lezen dat het kabinet zich voorneemt om een Mediation Support Unit op te richten waarin er actief wordt gestuurd op deelname en representatie van vrouwen in conflictbemiddeling en vredesprocessen. Welke concrete activiteiten zal de Mediation Support Unit ondernemen in het nastreven van dit doel en met welke (meerjarige) financiële middelen?

27. Antwoord van het kabinet
Binnen de programmatische en diplomatieke inzet van de Mediation Support Unit wordt deelname en representatie van vrouwen in conflictbemiddeling dwarsdoorsnijdend meegenomen. De Mediation Support Unit werkt met bestaande programmering op conflictbemiddeling.

Welke resultaten hoopt het kabinet te bereiken met de Mediation Support Unit aankomende periode?

28. Antwoord van het kabinet
De MSU beoogt daar waar Nederland een niche heeft gericht bij te dragen aan vertrouwensbevorderende maatregelen tussen conflictpartijen. Dat draagt bij aan conflictpreventie, veilige humanitaire toegang en vrede. Het versterkt onze informatiepositie en zet Nederland neer als relevante speler die een bijdrage kan leveren aan conflictbemiddeling. Op lange termijn beoogt Nederland een herkenbaar referentiepunt te zijn voor internationale partners op conflictbemiddeling.

De leden van de CDA-fractie vinden het positief dat Nederland bijdraagt aan de internationale inzet ter bestrijding van conflict-gerelateerd seksueel geweld. Deze leden vragen of het kabinet een tussenstand kan geven van de Nederlandse steun aan de opsporing en vervolging van conflict-gerelateerd seksueel geweld in Oekraïne en de ondersteuning van slachtoffers?

29. Antwoord van het kabinet
Nederland steunt jaarlijks voor een totaal van 12 miljoen euro meerdere programma's die onder meer inzetten op de opsporing, vervolging, en berechting van conflict-gerelateerd seksueel geweld (CRSV) in Oekraïne en de ondersteuning van slachtoffers en overlevenden. Zo steunen we een consortium van organisaties (IDLO, T.M.C. Asser Institute, CILC, en NHC) met in totaal 9 miljoen euro (2025-2027). Dit programma richt zich op de versterking van de justitiële keten ten behoeve van de opsporing en vervolging van internationale misdrijven, waaronder CRSV, en ondersteunt direct de CRSV-afdeling van het kantoor van de Openbaar Aanklager evenals slachtofferorganisatie SEMA Ukraine. Ook steunt Nederland de United Nations Human Rights Monitoring Mission in Ukraine

(HRMMU) met in totaal 8 miljoen euro (2025-2026). HRMMU vervult een betrouwbare, onpartijdige, en unieke rol bij het monitoren van en rapporteren over de meest ernstige mensenrechtenschendingen, met speciale aandacht voor CRSV, in Oekraïne, inclusief de tijdelijk bezette gebieden. Ten derde heeft de organisatie Justice Rapid Response, binnen een programma gefinancierd door Nederland (totaal 4 miljoen euro, 2024-2028), meerdere CRSV-experts uitgezonden naar Oekraïne, bijvoorbeeld naar de Nationale Politie om te adviseren over opslag en analyse van CRSV-data. In alle programma's die Nederland steunt hanteren we een benadering waarin overlevenden centraal staan. Verder ondersteunt Nederland het Ukrainian Women's Fund (UWF) met een programma dat in november 2025 van start is gegaan. Het programma versterkt de rol van vrouwen bij lokale veiligheid en wederopbouw in Oekraïne en biedt ondersteuning aan vrouwen en meisjes die door de oorlog zijn getroffen. Daarbij wordt ingezet op een integrale benadering van veiligheid en op de betrokkenheid van vrouwen en kwetsbare groepen bij lokale veiligheids- en wederopbouwprocessen.

Zijn er voor de komende jaren voldoende middelen beschikbaar om deze ondersteuning voort te zetten?

30. Antwoord van het kabinet
Nederland is voornemens om bovengenoemde programma's voort te zetten de komende jaren en onderzoekt mogelijkheden voor aanvullende steun gericht op het tegengaan van straffeloosheid voor CRSV en het ondersteunen van slachtoffers.

Zij lezen dat er gestart wordt met een nieuw financieringsinstrument met als doel de rol van vrouwen- en vrouwenrechtenorganisaties in vredes- en veiligheidsprocessen en de aanpak van conflict-gerelateerd seksueel geweld te versterken. Welke concrete resultaten beoogt het kabinet te behalen met dit instrument?

31. Antwoord van het kabinet
Met het FemFocus-instrument voor Women, Peace and Security wil het kabinet bereiken dat meer vrouwen daadwerkelijk leiderschapsposities innemen in (lokale) conflictpreventie en -bemiddeling, dat hun deelname en invloed op besluitvorming over vrede en veiligheid aantoonbaar toenemen, en dat slachtoffers en overlevenden van conflictgerelateerd seksueel geweld betere en toegankelijkere ondersteuning krijgen.

Op welke manier worden deze beoogde resultaten gemonitord en hoe wordt de Kamer hierover geïnformeerd?

32. Antwoord van het kabinet
Monitoring, evaluatie en leren zijn versimpeld binnen Focus; partners rapporteren op een beperkt aantal overkoepelende Focus-indicatoren, aangevuld met enkele programma-specifieke indicatoren. De baseline en mid-term evaluatie worden centraal door het ministerie uitgevoerd, zodat dit niet ten laste komt van partners. Over resultaten van deze programmering wordt u via jaarverslagen en via de voortgangsrapportage Nationaal Actieplan 1325 geïnformeerd.

De leden van de CDA-fractie merken op dat het WPS-financieringsinstrument en de Mediation Support Unit doelstellingen delen. Welke kansen ziet het kabinet voor synergie tussen deze twee?

33. Antwoord van het kabinet
Het WPS-financieringsinstrument en de Mediation Support Unit (MSU) sluiten strategisch op elkaar aan en versterken elkaars doelstellingen. De MSU werkt hybride en brengt formele en informele diplomatie, en programmatische en diplomatieke inzet, bewust bij elkaar. Programma's onder het WPS-financieringsinstrument- en bestaande partnerschappen rond conflictbemiddeling informeren de inzet van de MSU. Mede dankzij het WPS-financieringsinstrument en de WPS-mainstreamingsdoelstelling uit het NAP1325-IV, wordt gendergelijkheid en vrouwenrechten integraal meegenomen in de inzet van de MSU.

Tot slot juichen deze leden toe dat er blijvende aandacht is voor een inclusieve beleidsvoering. Zij lezen ook dat het kabinet streeft naar minimaal 40% Nederlandse politievrouwen op uitzending. Vorig jaar werd dit streefpercentage nog niet gehaald. Kan het kabinet aangeven wat het huidige percentage is?

34. Antwoord van het kabinet
Het percentage politievrouwen op uitzending in missies was zoals gemeld in de voortgangsrapportage in 2025 gemiddeld 21,6 procent. Het percentage wordt berekend over de periode van een jaar. Omdat de uitzendduur verschilt, zou een huidig percentage een vertekend beeld kunnen geven. U wordt met de volgende voortgangsrapportage geïnformeerd over het gemiddelde percentage in 2026.

Welke obstakels worden ervaren in het vergroten van het aandeel politievrouwen op uitzending?

35. Antwoord van het kabinet
Zoals aangekondigd in de voortgangsrapportage wordt onderzoek verricht naar de barrières die politievrouwen ervaren om op uitzending te gaan. Dit onderzoek vangt najaar 2026 aan. Hierbij wordt tevens gebruik gemaakt van de ervaringen van bijvoorbeeld vrouwen bij defensie.

Welke mogelijkheden ziet het kabinet om via de opleiding, selectie en passende randvoorwaarden voor uitzending de deelname van politievrouwen te bevorderen?

36. Antwoord van het kabinet
De resultaten van het onderzoek zullen een belangrijke bijdrage leveren aan het inzicht welke randvoorwaarden er geschapen zouden moeten worden om deelname te bevorderen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de Voortgangsrapportage Vrouwen, Vrede en Veiligheid, en waarderen de inspanningen van de verschillende ministeries hierin.

Deze leden zijn van mening dat NAP 1325 een essentieel uitvoeringskader is voor de uitvoering van de Women, Peace en Security agenda. In de huidige geopolitieke context, zouden zij graag zien dat de uitvoering van NAP 1325 sterker wordt verankerd in het bredere Nederlandse beleid. Deelt het kabinet deze mening, en kan het kabinet duidelijk maken welke stappen het zet om vrouwenrechtenorganisaties structureel te beschermen (ook juridisch), bij het beleid te betrekken en te financieren?

37. Antwoord van het kabinet
Het kabinet deelt de mening dat het NAP 1325-IV een belangrijk uitvoeringskader is. Het NAP-IV is leidend voor de Nederlandse inzet op de WPS-agenda. Verankering in het bredere beleid is, door middel van WPS-mainstreaming, een van de vijf strategische doelen van het NAP 1325-IV. Het kabinet betrekt vrouwenrechtenorganisaties actief bij het beleid. Illustratief hiervoor is de nieuwe Internationale Veiligheidsstrategie (IVS), waarvoor het maatschappelijk middenveld is geconsulteerd. In de IVS wordt gewezen op de rol van het maatschappelijk middenveld als drager van vertrouwen en verbinding, die bijdraagt aan sterke gemeenschappen. De minister van BHOS overlegt geregeld met het maatschappelijk middenveld, onder meer over de Nederlandse inzet tijdens de VN High Level Week. Via onder andere FemFocus en het Mensenrechtenfonds ondersteunt het kabinet vrouwenrechtenorganisaties.

De leden van de SP-fractie zien een belangrijk aanknopingspunt in de conclusies van het VN-comité voor de Uitbanning van Discriminatie van Vrouwen, het CEDAW, van 27 februari 2026.[3] Dit comité uit zorgen over de onduidelijkheid rond de borging van een genderperspectief binnen het Nederlandse Women, Peace en Security-beleid, waaronder bij besluiten over wapenexportvergunningen. Daarom hebben deze leden de volgende vragen. Hoe zorgt het kabinet dat een genderperspectief systematisch wordt meegewogen bij wapenexportbesluiten?

38. Antwoord van het kabinet
Het kabinet toetst alle vergunningaanvragen voor de export van militaire goederen zorgvuldig en per geval aan de hand van de Europese wapenexportcriteria. Gendergerelateerd geweld en geweld tegen vrouwen en kinderen vormen een integraal onderdeel van deze toetsing, waarbij alle op dat moment beschikbare relevante informatie wordt meegenomen in de beoordeling. Dit wordt in het bijzonder getoetst onder criterium 2 van het Europees Gemeenschappelijk Standpunt, dat de lidstaten ertoe verplicht een exportvergunning te weigeren wanneer er een duidelijk risico bestaat dat de betreffende goederen kunnen worden ingezet voor onder meer ernstige schendingen van de mensenrechten, waaronder gendergerelateerd geweld en geweld tegen vrouwen en kinderen.

[3] Committee on the Elimination of Discrimination against Women. (2026). *Concluding observations on the seventh periodic report of the Kingdom of the Netherlands* (CEDAW/C/NLD/CO/7). United Nations. https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/cedawcnldco7-concluding-observations-7th-periodic-report-kingdom

Kan de minister toezeggen dat Nederland zich binnen de EU, bij het Arms Trade Treaty, en in andere multilaterale fora actief blijft inzetten voor het behoud en de versterking van genderspecifieke criteria?

39. Antwoord van het kabinet
Nederland heeft zich de afgelopen jaren, in nauw overleg en in lijn met de wensen van het maatschappelijk middenveld, actief ingezet om genderspecifieke criteria binnen deze gremia te behouden en verder te versterken. Zo heeft Nederland in de werkgroepen van het Arms Trade Treaty en tijdens de jaarlijkse Conferences of States Parties een prominente rol gespeeld bij de praktische implementatie van artikel 7.4 van het Wapenhandelsverdrag (Arms Trade Treaty), dat betrekking heeft op gendergerelateerd geweld en geweld tegen vrouwen en kinderen. In plenaire discussies en stemmingen heeft Nederland zich sterk gemaakt voor het opnemen van deze vormen van geweld in de verdragstekst. Daarnaast heeft Nederland actief bijgedragen aan het initiatief om vanaf 2026 Gender Focal Points in te stellen binnen de verschillende werkgroepen van het Arms Trade Treaty. Daarnaast vond in 2025 een herziening plaats van het Europees Gemeenschappelijk Standpunt inzake Wapenexport. Nederland heeft tijdens deze herziening aangedrongen op expliciet opnemen van deze vormen van geweld in het beoordelingskader.

De leden van de SP-fractie zien verder een belangrijke rol voor vrouwenrechtenorganisaties en survivor-led organisaties. Hoe worden deze organisaties structureel en betekenisvol betrokken bij beleid op het gebied van wapenexport, conflictpreventie en veiligheid?

40. Antwoord van het kabinet
Zie ook de antwoorden op de vragen 31, 37, 38, 39 en 44.

Hoe beoordeelt de minister het risico dat door afzwakking van genderspecifieke criteria de mogelijke gevolgen van wapenexport voor vrouwen en meisjes minder expliciet worden meegewogen?

41. Antwoord van het kabinet
Nederland zet zich in om eventuele afzwakking van genderspecifieke criteria te voorkomen. Zoals in het antwoord op vraag 38 aangegeven, zijn binnen het Wapenhandelsverdrag (ATT), de Europese Unie en andere relevante fora op het gebied van wapenexportcontrole de afgelopen jaren juist stappen gezet die deze criteria verder waarborgen en versterken. Nederland is voornemens zich ook in de komende jaren hiervoor blijvend in te zetten.

Welke maatregelen neemt het kabinet om het maatschappelijk middenveld, vrouwenrechtenorganisaties en de afspraken uit NAP 1325 structureel te beschermen en te verankeren, juist nu vrouwenrechten en de financiering van vrouwenrechtenorganisaties wereldwijd onder druk staan?

42. Antwoord van het kabinet
Zoals eerder is aangegeven, zet dit kabinet zich actief in om het maatschappelijk middenveld te betrekken en de afspraken uit het NAP 1325-IV ten uitvoer te brengen. Dit kabinet heeft de ambitie de inzet op vrouwenrechten te intensiveren. In een tijd van

toenemende conflicten betekent dit ook extra aandacht voor de rol van vrouwen in vrede, veiligheid en stabiliteit. Het NAP 1325-IV blijft daarbij leidend.

Waarom is de huidige voortgangsrapportage niet medeondertekend door de staatssecretaris van OCW, zoals de vorige voortgangsrapportage?

43. Antwoord van het kabinet
Dit jaar is ervoor gekozen om deze voortgangsrapportage niet mede te laten ondertekenen door de Staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie. We verwijzen daarbij graag naar de Emancipatienota. In de Emancipatienota wordt de inzet van het kabinet op het Nationaal Actieplan 1325 (NAP 1325) meegenomen, in samenhang met de bredere inzet op vrouwenrechten en emancipatie. De Staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie onderschrijft ook de inhoud van deze voortgangsrapportage en de daarin beschreven inzet.

Deelt het kabinet de opvatting dat de toenemende investeringen in defensie en veiligheid gepaard moeten gaan met investeringen in conflictpreventie, gendergelijkheid, maatschappelijke organisaties en inclusieve besluitvorming?

44. Antwoord van het kabinet
Het kabinet deelt die opvatting. Zoals eerder is beschreven, zet het kabinet zich daarom ook in op conflictpreventie, gendergelijkheid en het betrekken van het maatschappelijk middenveld. Het kabinet intensiveert de inzet op conflictbemiddeling, mede door de oprichting van een Mediation Support Unit die actief inzet op deelname van vrouwen aan vredesprocessen. Via het VN Peacebuilding Fund steunt Nederland initiatieven die de rol van vrouwen in conflictpreventie versterken. Het kabinet maakt daarnaast extra middelen vrij voor ontwikkelingssamenwerking, wat bijdraagt aan vrede, stabiliteit en de bescherming van mensenrechten.

II Antwoord/ Reactie van de minister

III Volledige agenda

- Voortgangsrapportage 2024-2025 Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede en Veiligheid (Kamerstuk 26150, nr. 247)